

یادنامه پدر علوم کامپیوتر

با رمزها می رقصد!

حوادثی نامتعارف قرار می‌دهد و سرگذشت آن‌ها را با رویدادهایی پیوند می‌زند که دست کمی از افسانه ندارد. پایان زندگی تورینگ با آن سیب آلوده به سیانور نیز درست همانند انیمیشن مورد علاقه‌اش یعنی سفیدبرفی و هفت کوتوله بیشتر به داستان‌های جن و پری می‌ماند.

به رسم معمول می‌توان این گونه نوشت که: «به بهانه صدمین زادروز آلن تورینگ...». نوشتن از این متفکر بزرگ قرن بیست و یکم اما به بهانه نیازی ندارد. صدمین سالگرد تولد تورینگ، نابغه بزرگ علوم کامپیوتر، برای ما بهانه نبود بلکه فرصتی بود تا احساس شگفتی و تعجب‌مان از بازنگری و تعمق در کارهای او را به همراه احترامی که شایسته او است، با شما به اشتراک بگذاریم. تلاش و مطالعه‌ای که از چندین ماه پیش از انتشار این مجموعه به همت تحریریه ماهنامه آغاز شده و به نظر می‌رسد که برای برخی از ما هنوز به پایان نرسیده است. به هر حال، آن‌چه در این پرونده مطالعه خواهید کرد، تلاشی است برای نگاهی دوباره به دادن به جنبه‌های مختلف زندگی و تفکرات نابغه‌ای متفاوت که دنیا چیزهایی بیش از صنعت محاسبات را به او مدیون است.

در نهایت اما، دو پرسش همواره در ذهن‌هایی جواب باقی خواهد ماند. نخست این که اگر تورینگ اندکی بیشتر زیسته بود، دنیا شاهد چه دستاوردهای دیگری می‌توانست باشد؟ و دیگر این که ذهن برجسته‌ای که مفهوم «ماشین متفکر» را مطرح کرد، در هنگام گاز زدن آن سیب لعتی «(به اجبار یا اختیار) به جز داستان سفید برفی و هفت کوتوله، به چه می‌اندیشید؟»

نبوغ را توانایی اندیشیدن فراتر از چارچوب‌های ذهنی و اجتماعی معمول و مرسوم می‌دانند و یکی از مشخصاتی که برای نوایغ ذکر می‌شود، توانایی برقراری ارتباط میان اشیا و پدیده‌هایی است که از دید افراد عادی بی‌ارتباط به نظر می‌رسند.

اگر با چنین دیدگاهی به زندگی و آثار آلن تورینگ بنگریم، به وضوح نابغه‌ای را خواهیم دید که می‌تواند فرآیند متعالی «اندیشیدن» را از وجود انسان و در واقع از نفس حیات، مجزا و مجرد ساخته و آن را با پدیده‌های خشک و بی‌روح به نام ماشین پیوند بزند. نحوه تفکر این ماشین را پیش از شروع کارش به صورت رشته‌ای از علامت‌ها به خورد آن بدهد و حل پیچیده‌ترین مسایل ریاضی را از طریق این ماشین پی بگیرد و در نهایت سرآغاز و بنیان‌گذار دانشی شود که کمتر از سه دهه بعد به صنعتی چند میلیارد دلاری تبدیل شد.

این ذهن خلاق، در جهشی دیگر به رمزنگاری و رمزگشایی علاقه‌مند می‌شود و یکی از مهم‌ترین نقش‌ها را در پایان دادن به جنونی که دنیا گرفتار آن بود، بازی می‌کند. و در آخر عمر نه چندان بلندش، ارتباط میان ایجاد فرم‌ها و شکل‌های گوناگون در گونه‌های مختلف حیات را با شرایط فیزیکی و شیمیایی محیط مورد بررسی قرار می‌دهد.

به عقیده بسیاری، این نبوغ و توانایی ناشی از فرآیندهایی کاتوره‌ای و مبهم است که تنها در «ذهن متفاوت» یک نابغه شکل می‌گیرد. این تفاوت‌ها در ساختار ذهنی و مغزی نوایغ، به همان اندازه که باعث ایجاد جرقه‌های نبوغ و شعله‌های خلاقیت در ذهن‌شان می‌شود، به همان اندازه نیز آن‌ها را در مسیر